

MOLNÁR KRISZTIÁN

A tizenhetedik történet

Vlagyimir Szorokin: *Cukor-Kreml*

Az olvasó már az antiutópia, disztópia kapcsán kérdéseket vehet fel magában, miközben Szorokin ez idáig utolsó, a Gondolat Kiadónál megjelent kötetét forgatja. Aki olvasott már a szerző tárházából írást, az nem lepődik meg a *Cukor-Kreml* történeteire, hisz azok leginkább egyfajta kiegészítései, jegyzetei az *Opricsnyik egy napjának*, a kötet annak mintegy tanulmány- és háttérrelje. De visszatérve az elejére, egyre inkább, miközben a Kremlről olvasok, keresetlen pillanatokban felidéződnek bennem a Parlament, az ún. Országház kandírozott díszlépcsői, süvegcsukros kupolaterme, oszlopsora, fantáziámban a mintegy kilencven külső szobrát próbálom – természetesen gondosan beosztva – reggeli teámba aprítani. Amiben csupán az a meglepő, illetve nem, hogy nem is annyira lehetetlen – és valamilyen képp így számolódik fel az a Szorokin írásai kapcsán emlegetett, vélhetően félreértéseken alapuló állítás, hogy a Szorokin-mű csak némi groteszk, fantasztikum, és negatív utópia keverecse lenne.

Tizenhat történetet olvashatunk, illetve nyugodtan állíthatjuk, egy tizenhat történetből álló regényt, ahol is mozaikszerűen gondosan szétrakva, -osztva, de ugyanakkor egy képpé formálva rajzolódik ki a 2028-as évek elképzelt, a szerző által remekül megkonstruált Oroszországa, ahol a törté-

nelmi hagyomány és a jövő bizarr együttese épp a Nagy Falat építi, és rendületlen harcot vívja a külső, és az annál ádázabb belső ellenséggel szemben. Az opricsnyikok ideje itt igazán meghatározó, remek az a kaleidoszkóp-ábrázolás, ahogy a hatalom vs. az ellenállás bevett misztériumait, stációit láttatja az író. A dramaturgiai szál maga a

Cukor-Kreml, szó szerint. Az Uralkodó édesen torz szuvenírje. Ez ragasztja össze, olvasatomban, korrekt regénnyé a szöveget. Miközben az ország „építői”, ellenállói, hóhérai, prostituáltjai, elnyomói és áldozatai ártatlanul szopogatják, törik szét az ország egyik, kvázi kegyként osztogatott szakrális attribútumát, ugyanazt átélve, de teljesen ellentétes utakon jutnak el az észleléshez, legyen az valós, vagy mesterségesen keltett illúzió.

Tizenöt és egy kerettörténet formálja ezt a különös díszletet, ahol a hatalom arroganciáját már meghaladó koreográfia szinte mindennapos és megszokott, bármely választott szituáció is legyen az alapja. A tizenhetedik történet, a mindenkor olvasó története lesz maga a regény, privát mód, személyre szabotlan, lehet, épp magától az Uralkodótól kiérdemelt: Cukor-Kreml.

Jó szopogatást!

(Gondolat Kiadó, Budapest, 2009.)